

РЕФОРМА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ: НЕВІДКЛАДНІ ЗАХОДИ

А. Колот,

доцент, кандидат економічних наук

Кожна система господарювання, як свідчить досвід, має властиву їй організацію заробітної плати. Остання є віддзеркаленням соціально-економічних засад тієї чи іншої економічної системи. Вимушені констатувати, що нинішній системі господарювання, яка унікальна за природою (це вже не командно-адміністративна, але ще й не ринкова система), відповідає не менш «унікальна» політика і практика організації заробітної плати. Наслідком останніх є невиконання заробітною платою жодної з притаманних їй функцій. Важливою складовою курсу на поглиблення економічних реформ в Україні має стати докорінна реформа системи оплати праці.

Враховуючи нинішню економічну ситуацію, занепад нормування праці, сучасний стан організації виробництва та обліку трудових витрат, моральне застаріння раніше діючої нормативно-методичної бази та відсутність нової тощо, докорінна система оплати праці не може бути здійснена як одноразовий акт. Проте перші її кроки щодо структурної перебудови заробітної плати і посилення її відтворюючої, стимулюючої і регулюючої функцій, слід зробити в комплексі заходів по проведенню грошової реформи.

За нашою оцінкою і з економічної і з соціальної точок зору доцільним є збільшення номінальної заробітної плати під час введення національної грошової одиниці принаймні вдвічі.

Обґрунтування цього заходу будується на таких посиланнях:

— завдяки підвищенню грошових доходів зросте платоспроможний попит населення, активізується споживчий ринок та економічна діяльність підприємств;

— підвищення грошових доходів населення дозволить збільшити абсолютну суму податків і платежів, які мають соціально захисну спрямованість;

— збільшення грошових доходів населення дозволить стабілізувати фінансування соціальної сфери, створить реальні можливості для відміни дотацій держави на оплату житла та комунальні послуги;

— підвищення номінальної заробітної плати дозволить зменшити існуючі ставки податків для підприємств, базою нарахування яких виступає фонд оплати праці. В свою чергу, зменшення податкового тягаря на підприємства і одночасне підвищення заробітної плати мають сприяти посиленню мотивації суб'єктів господарювання.

Потребують невідкладного вирішення заходи щодо впровадження регулюючої і захисної функцій мінімальної заробітної плати. Протягом 1995 - 1996 рр. необхідно здійснити зміну співвідношень між мінімаль-

ною і середньою заробітною платою, що відповідає загальноприйнятим світом пропорціям. Заходи, що пропонуються, слід розглядати як засіб цивілізованого переходу прихованого безробіття у легальні форми та економічний метод регулювання диференціації доходів найманих працівників.

Інтереси проведення комплексної соціально-орієнтованої реформи системи оплати праці потребують реалізації ряду заходів законодавчого характеру. До їх числа слід віднести прийняття Законів України «Про спілки підприємців», «Про соціальне партнерство», «Про профспілки», а також нового Кодексу Законів про працю.

ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЯК ШЛЯХ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

*В. Єременко,
директор Національного центру продуктивності*

Нинішній стан економіки України, життєвий рівень населення не задовольняють значну більшість громадян України. У виступі Президента України Л. Кучми та Прем'єр-міністра України Є. Марчука намічені дії, які реалізовуватимуться найближчим часом. В основному схвалюючи ці заходи, я хотів би запропонувати пропозиції Національного центру продуктивності, котрі допоможуть конкретизувати деякі рішення на мікроекономічному рівні.

Реформа економіки неможлива, якщо її зміст не розуміє і не сприймає населення, якщо воно не бачить своєї активної позиції і причетності до неї. Попередні роки, на жаль, дали підставу для того, що населення не вірить у реформи і в те, що вони змінять на краще його життя. Тому необхідно проголосити на найвишому рівні головну національну ідею, яка б захопила людей і допомогла б за рахунок їх активної позиції розв'язувати найскладніші питання, а конкретні дії, своєчасна інформація про стан справ і особливо про те, що і як допомагає вирішувати ці питання, допоможе зміцнити віру у цю ідею.

Такою ідеєю могла б бути ідея підвищення життєвого рівня населення України. Але мало проголосити ідею, треба показати, як і за рахунок чого ця ідея може реалізуватися, а також участь у цьому процесі кожного громадянина. За нашим глибоким переконанням, цього можна досягти організацією загальнонаціонального руху за продуктивність. Ми розглядаємо продуктивність економічної системи будь-якого рівня як здатність цієї системи раціонально витратити сукупність всіх ресурсів (не тільки живої праці, але і матеріалів, енергії, землі, капіталу, інформації, часу) для виробництва необхідних споживачеві (за кількістю, асортиментом, якістю, ціною) продукції та послуг. Такий рух виправдав себе в багатьох країнах раніше (Західна Європа і Японія після